

Csekei Emilia

Magyar Nemzeti Bank

Hitelintézeti Felügyeleti Igazgatóság

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

Pénz- és Tőkepiaci Tagozat

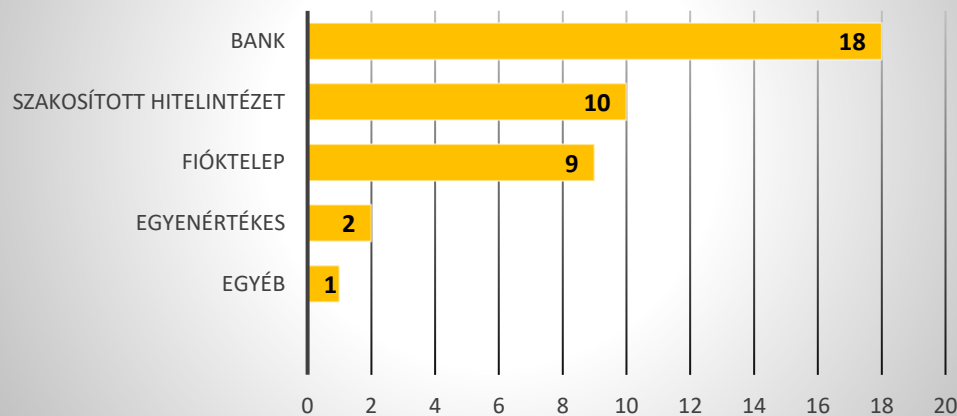
2023. október 16.

AZ MNB VISSZAJELZÉSE A KÖNYVVIZSGÁLÓK FELÉ HITELINTÉZETEK

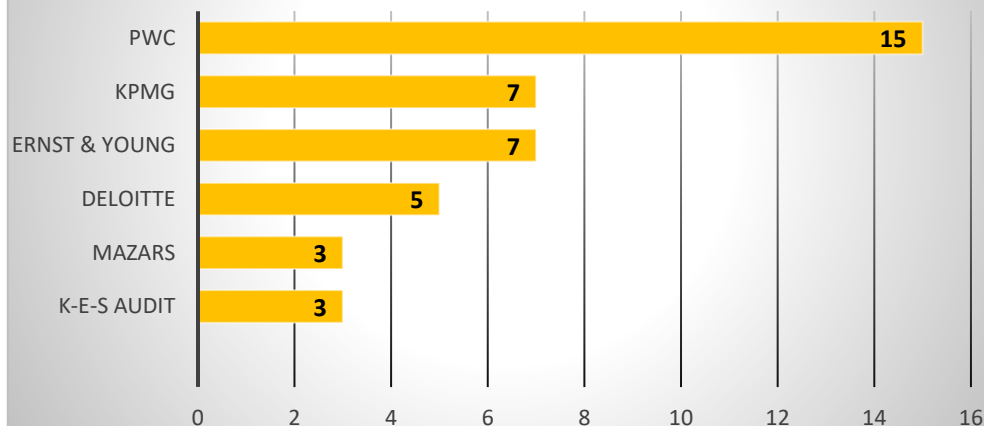
A tapasztalatok összegzése során felhasznált információk:

- Helyszíni vizsgálat keretében tartott könyvvizsgálói interjú,
- Folyamatos felügyelés keretében tartott könyvvizsgálói interjú,
- Vizsgálat során feltárt hiányosságok és az azokhoz tartozó dokumentáció,
- Adatszolgáltatások, illetve beszámolók adatai,
- Könyvvizsgálói különjelentés,
- Vezetői levél,
- Auditbizottsági jelentés.

KKJ-ban bemutatott intézmények típusai (db) 2022.12.31

Intézmények könyvvizsgálói

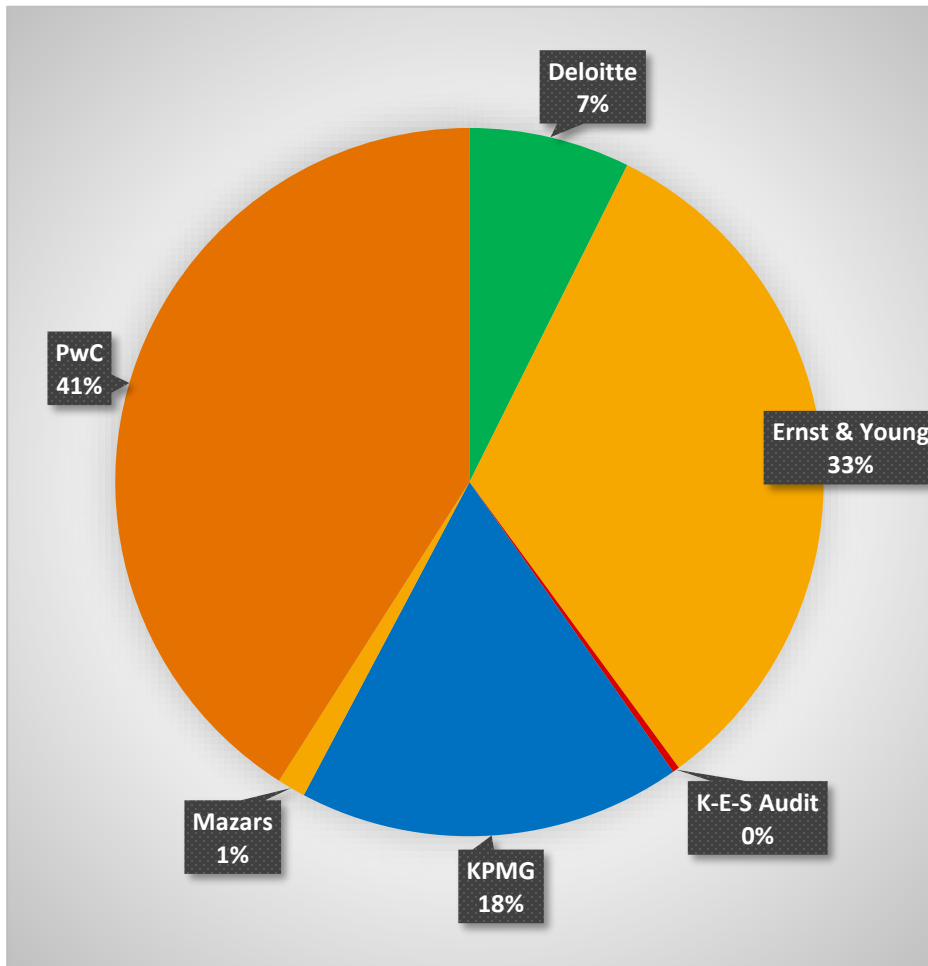
STATISZTIKAI ADATOK

2022.12.31

- A 40 felügyelt intézményből 28 közérdeklődésre számot tartó gazdálkodó (a többi: 9 fióktelep, 2 egyenértékes pénzügyi vállalkozás, 1 egyéb).
- A könyvvizsgálói koncentráció nem változott: 6 cég / 18 természetes személy könyvvizsgáló
- A nyolc egyéb rendszerszinten jelentős intézménynek négy cég a könyvvizsgálója (PwC: 4, Ernst&Young: 2, Deloitte: 1, KPMG 1)

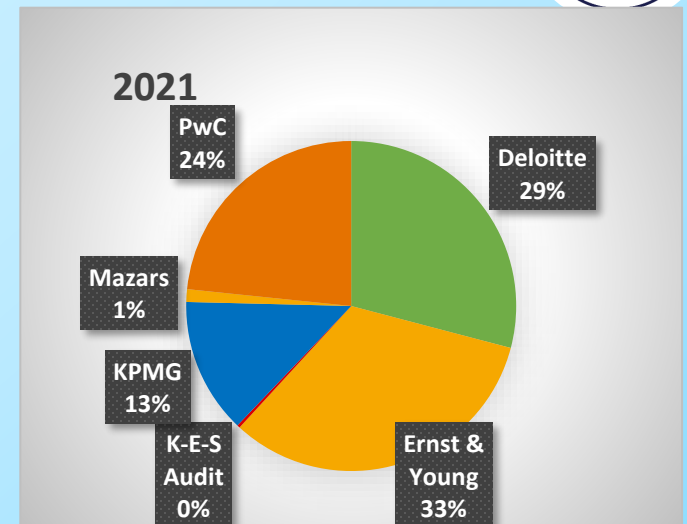

STATISZTIKAI ADATOK 2022.12.31

MÉRLEGFŐÖSSZEG ARÁNYOS PIACI RÉSZESÉDÉS

2022.12.31.

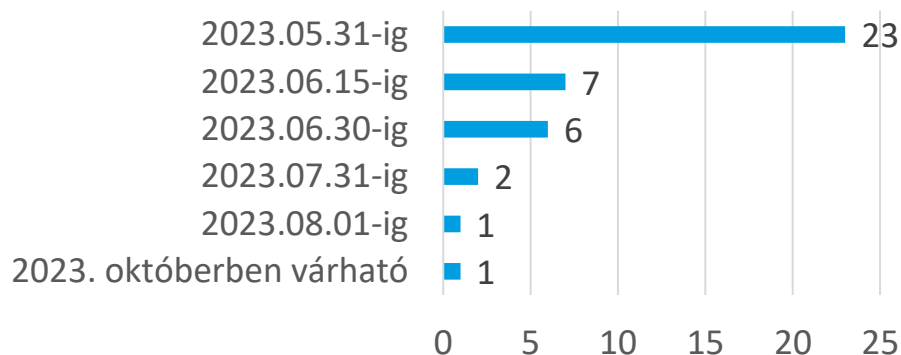

KÜLÖN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉSEK 2022.12.31

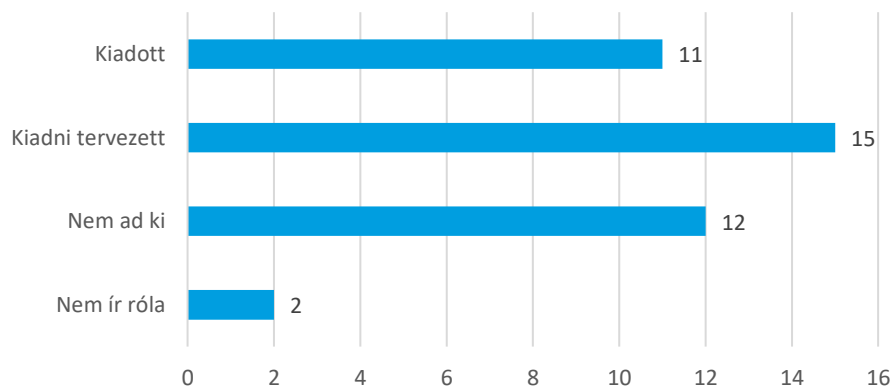
- Fontos a határidőben történő leadás.
- A jelentős késés akadályozza az MNB feladatainak ellátását.
- A vezetői levelek kiadására a legtöbb esetben a különjelentés után kerül sor.
- Az MNB jó gyakorlatnak tartja, hogy ha még nem készült el a vezetői levél, akkor a KKJ-ben részletezésre kerül annak tervezett tartalma.

KKJ-k beérkezése

Vezetői levél

KÜLÖN KÖNYVVIZSGÁLÓI JELENTÉSEK BEÉRKEZÉSE

2022

1. A pénzügyi kimutatások könyvvizsgálata ugyan 2023. május 31-én lezárult, azonban a különjelentéshez kapcsolódó vizsgálataik során felmerülő kérdésekre a könyvvizsgáló nem kapott teljeskörűen választ az intézmények vezetőségétől, ezért a Kkj elkészítése csúszott, 2023. július 31-én került csak az MNB felé megküldésre.
2. Akvizíció és az átvevő bankkal történt egyeztetések miatt a Bank pénzügyi kimutatásainak könyvvizsgálata nem zárult le 2023. május 31-én, így a különjelentés elkészítésének sem volt értelme üres tartalommal. Az auditált beszámoló 2023. június 29-én elfogadásra került a Felügyelő bizottság és a tulajdonos által, és ekkor tették közzé az e-beszámoló oldalon is. A Kkj elkészítése tehát csúszott, 2023. augusztus 1-én került csak az MNB felé megküldésre.
3. A könyvvizsgáló e-mailben jelezte, hogy a különjelentést nem tudják beküldeni május 31-ig mert az intézmény ügyvezető igazgatója is át akarja olvasni (aki közben szabadságra ment), így csak június 14-én került megküldésre. Tavaly ugyanez a probléma merült fel, akkor tulajdonosi visszajelzésre várt a könyvvizsgáló.
4. A 2022. évi beszámolót 2023. szeptember 26-án fogadta el a Közgyűlés, így még nincs különjelentés és értékelés. (A könyvvizsgáló októberre ígerte a különjelentés elkészítését és megküldését.)
5. A különjelentés nem érkezett meg 2023. május 31-ig, csak 2023. június 30. napján került beküldésre. A csúszásról értesítést küldtek.

Hiányzó közzétételek

- A könyvvizsgáló a 34.3. pont kapcsán megjegyezte, hogy az egyedi pénzügyi kimutatások ellenőrzése során több standard tekintetében is azonosítottak olyan kötelező közzétételeket, amelyek a pénzügyi kimutatásokban nem kerültek bemutatásra. Ezen hiányzó közzétételek: IFRS13, IAS8, IAS37, IFRS7, IAS24.

Nem módosított tételek

- Az alábbi észrevételt tette a könyvvizsgáló: „2022. évi könyvvizsgálat során az alábbi nem módosított tétel állítást azonosítottuk: Nyitó mérleg tekintetében: Immateriális javak leírása: portfólió átruházáshoz kapcsolódó CDI eszközök (véleményünk szerint nem volt helyes ezen tételeket az egyedi pénzügyi helyzet kimutatásban szerepeltetni) T: Eredménytartalék - K: Immateriális javak 537 MFt.”

Osztalékdöntés

- A 39.1. pont értékelésénél a könyvvizsgáló nem jelezte az osztalékfizetést, annak ellenére, hogy a Bank közgyűlésén jelen volt, ahol erről döntöttek. De a 2023-as évet már új könyvvizsgáló fogja vizsgálni és értékelni.

Vezetői levél

- Több esetben tapasztaltuk, hogy a vezetői levelet nem küldik el a könyvvizsgálat lezárása után időben, illetve csak külön kérésre küldik csak el.

A Hitelintézeti Felügyeleti Igazgatóság (HFI) évente **legalább egyszer** találkozik az **egyéb rendszerszinten jelentős (O-SII)** intézmények könyvvizsgálóival, átfogó vizsgálat vagy folyamatos felügyelés keretében.

Nem O-SII intézmények esetében elsősorban az átfogó vizsgálat keretében.

Könyvvizsgáló által kezdeményezett konzultáció nem volt az elmúlt évben.

A **HFI tapasztalata általában pozitív** a könyvvizsgálói találkozókkal és az együttműködéssel kapcsolatban.

Elegendő létszámú, megfelelő tudással és szakértelemmel rendelkező kolléga vesz részt az IFRS 9 alatti várható hitelezési veszteség számítási módszertanok kialakításában, monitoringjában, üzemeltetésében?

Az Intézmények egy része nem rendelkezik kellő szakértelemmel az alkalmazott IFRS9 modellekkel kapcsolatban.

Anyabanki modell esetén az alkalmazott modell, illetve annak paraméterei reprezentatívak az intézményi adatokra, a magyarországi portfólióra?

Az anyabanki modellek egyes esetekben nem Magyarország specifikus információkat vesznek figyelembe, így nem tükrözi a portfólió tényleges kockázatát.

Az IFRS 9 keretrendszer valamennyi jelentős szegmensre teljeskörűen kiterjesztésre került?

Néhány Intézménynél még csak a jelentős portfóliók kerültek bevonásra az IFRS9 keretrendszer alá.

Korábbi adatok IFRS 9 modellezéshez történő felhasználhatósága, adatminőség ellenőrzése megfelelő?

Az Intézmények egy részénél szükség lenne a felhasznált adatok adatminőségére nagyobb hangsúlyt fektetni.

Alkalmaz az Intézmény 3 scenáriót az előretékintő információk (FLI) beépítésére? Az alkalmazott scenáriók kapcsán biztosítva van a konzisztencia mindenkor megléte?

A modellezés során nem minden intézmény alkalmaz még legalább 3 scenáriót, illetve a scenáriók közötti konzisztencia nem minden esetben biztosított.

Figyelembe veszi az Intézmény az előretékintő információkat mind az EaD, PD , LGD paraméterekben, valamint a staging során is?

Az Intézmények jellemzően csak a PD paraméterben veszik figyelembe az előretékintő információkat.

A defaultos LGD (ELBE) meghatározása során Stage3-ban az Intézmény figyelembe veszi a defaultban eltöltött időt?

Az Intézmények nem minden esetben veszik figyelembe a defaultban töltött időt.

Lejárattal nem rendelkező és évente megújuló termékek esetén kiméri az Intézmény az ügylet várható élettartamát?

Az Intézmények sokszor a szerződéses lejáráttal számolnak ahelyett, hogy kimérnék ezen termékek tényleges várható élettartamát.

Azonos ügyleti jellemzők esetén (*ceteris paribus*) magasabb az ECL-fedezettség stage2-ben, mint stage1-ben?

A stage2-be való átsorolás után az értékvesztés-fedezettség nem minden Intézmény esetén tükrözi a magasabb kockázatot.

A pénz időértékének figyelembevétele a pénzáramok effektív kamatlábbal történő diszkontálásával történik?

Egyes Intézmények a tőkeszámítás során elvárt kamattal diszkontál az effektív kamatláb helyett.

Hitelkeretek céltartalékképzésénél alkalmazott módszertan

Nem felel meg az IFRS9 előírásainak amennyiben az Intézmény a folyószámla hitelkeret, a faktoring hitelkeret és a szerződés szerint feltétel nélkül azonnal felmondható klauzulával rendelkező egyéb éven túli/belüli hitelkeret termékek esetében a várható veszteség számításához 0% CCF szorzót használ.

Megvalósul az Intézménynél az IFRS9 által elvárt scenárió használat?

Az Intézmények az egyedi értékvesztés kalkuláció során a várható veszteség meghatározásánál nem minden esetben alkalmazzák az elvárt legalább két scenáriót.

A szakértői vélemények megfelelően dokumentáltak az egyedi kalkuláció során?

Több esetben tapasztalható, hogy az Intézmények nem kellően támasztják alá, indokolják az egyes scenáriók valószínűségét és súlyát.

MNB AJÁNLÁS (IFRS9 ÉRTÉKVESZTÉS)

Az MNB a vizsgálati tapasztalatok alapján szükségesnek tartja a szektorban alkalmazott módszertanok megújítását és fejlesztését, melynek elősegítésére egy IFRS9 értékvesztés ajánlás kidolgozása van folyamatban. A belső egyeztetéseket követően az MNB-nek szándékában áll a tervezetben foglaltak könyvvizsgálókkal történő áttekintése, melynek érdekében keresni fogjuk a könyvvizsgálókat.

Az ajánlás az MNB tudásának megfelelő legjobb gyakorlatot tükrözi az IFRS9 ECL (várható veszteség) számítás során alkalmazott modell alapú módszertanok keretein belül.

A Magyar Nemzeti Bank 12/2017. (XI.6.) számú ajánlása
az IFRS 9 értékvesztési előírásainak alkalmazásával összefüggő kérdésekről

I. Az ajánlás célja és hatálya

2014. július 24-én a Nemzetközi Számviteli Standardok Testülete (International Accounting Standards Board, IASB) közzétette az IFRS 9 Pénzügyi eszközök nemzetközi pénzügyi beszámolósi standardját. Az IFRS 9 az IAS 39 Pénzügyi instrumentumok: megjelölés és értékelés standard felmerült veszteség modellje helyébe lépő, új szemléletmódot jelentő, várható veszteség alapú értékvesztési modell alkalmazását írja elő.

Az IFRS 9 standard Európai Unió belüli befogadásra az (EU) 2016/2067 bizottsági rendelet kihirdetésével váltósult meg¹. Ennek megfelelően az IFRS 9-e² – a standard alkalmazására, illetve az (EU) 2016/2067 bizottsági rendeletben foglalt feltételekre tekintettel – 2018. január 1-jétől valamennyi olyan gazdálkodónak alkalmaznia kell, amely a számviteli beszámolóját az IFRS-ek szerint állítja össze³.

A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság (BCBS) 2015. decemberében iránymutatást tett közé a hitelezési kockázat kezeléséről és a várható veszteség alapú értékvesztési modellek alkalmazásáról⁴, melynek európai keretek közé történő átültetését az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBH) 2017. május 12-én közzétette, a hitelintézetek hitelkockázat kezelési gyakorlatáról és a várható hitelezési veszteség elszámolásáról szóló iránymutatásai (EBA/GL/2017/06, a továbbiakban: EBH iránymutatás), változták meg⁵.

Az ajánlás célja az EBH iránymutatásból kiindulva, az IFRS 9 standard értékvesztési előírásai alkalmazásával összefüggő egyes kérdésekben a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az MNB a jelen ajánlás közzétételével biztosítja az EBH iránymutatás 4.3. pontjának való megfelelést.

¹ Az 1806/2016/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel (Európai Unió) egy nemzeti standardok elfogadásáról szóló 2016/2067/EU rendeletnek az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolósi standardok elfogadásáról szóló 2016. november 23-i (EU) 2016/2067 bizottsági rendelet, kiegészítve az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2016. november 28-án.

² Az IFRS 9 standard által szabványosították a 2014. júniusban megjelent IFRS 9 Standardok (Implementation Guidance, IIG) és a Készenléti alapú (Bank for Customer, BC) című dokumentumok.

³ Az IFRS 9 standard alkalmazása közzétételét megelőző, amely elvárásokról a 2017. december 18-án.

⁴ BCBS Guidelines on credit risk and accounting for expected credit losses (2015, december 18.).

⁵ <http://www.eba.europa.eu/media/1024220/attachmentDataAttachmentDataAttachmentData>

⁶ Guidelines on credit risk and accounting for expected credit losses

<http://www.eba.europa.eu/media/1024220/attachmentDataAttachmentDataAttachmentData>

<http://www.eba.europa.eu/media/1024220/attachmentDataAttachmentDataAttachmentData>

Fontos: az Intézmény mindenkor törekedjen az IFRS9 elveknek történő legmagasabb színvonalú megfelelésre, szem előtt tartva, hogy az számára nem jelent aránytalanul magas költséget vagy erőfeszítést.

- Az ajánlás nem tér ki teljes körűen az IFRS9 keretrendszerre.
- Bizonyos témakörök azért kerülnek kihangsúlyozásra, mert az MNB ezekben továbbra is jelentősebb hiányosságokat tapasztalt, és ezek kapcsán előrelépéseket vár el az Intézményektől.
- Az MNB az átfogó-, téma- és célvizsgálataiban részben az ajánlásban is felmerülő szempontok mentén halad.

IFRS9 - nem modell alapú – egyedi ÉRTÉKVESZTÉS

Az MNB tervezi az értékvesztés, céltartalékképzés folyamatára és az egyedi értékvesztés kalkulációra egységes ajánlás kidolgozását is, ezáltal az MNB által részleteiben szabályozott témákra vonatkozó ajánlások, körlevelek egységesítésre fognak kerülni.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!